

*Załącznik do uchwały nr 5170/2026
Zarządu Województwa Opolskiego
z dnia 14 kwietnia 2026 r.*

**Strategia Inwestycyjna dla wykorzystania środków
zwróconych z instrumentów finansowych utworzonych
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla
Województwa Opolskiego na lata 2014-2020**

Opole, 2026 r.

Spis treści

1.	Definicje i podstawowe regulacje prawne	3
2.	Wprowadzenie.....	6
3.	Alokacja programu oraz szacowana wartość środków do zwrotu.....	8
3.1	Alokacja programu.....	8
3.2	Szacowana wartość zwrotów	8
3.3	Szacunkowe saldo środków do dyspozycji Wykonawcy - wg stanu na koniec 2025 r.	9
4.	Główne aspekty re-użycia środków zwróconych.....	10
4.1	Uwarunkowania prawne	10
4.2	Strategia Wyjścia	12
5.	Zarządzanie środkami zwróconymi z instrumentów finansowych	13
5.1	Uwarunkowania prawne	13
5.2	Wykonawca	13
5.3	Kierunki interwencji przy wykorzystaniu środków zwróconych	14
5.4	Proponowane produkty.....	15
5.5	System dystrybucji – polityka produktowa.....	19
5.6	Dokumentacja dotycząca zagospodarowania środków zwróconych.....	20
6.	Monitorowanie i ocena realizacji Strategii	21
7.	Zmiany Strategii.....	22

1. Definicje i podstawowe regulacje prawne

Skrót	Pełna nazwa, definicja
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
FEO 2021-2027	Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027
Instrument Finansowy/IF	Instrument Finansowy - forma wsparcia udzielanego Ostatecznym Odbiorcom, zgodnie z art. 2 (11) Rozporządzenia ogólnego 1303/2013 dla perspektywy finansowej 2014-2020 oraz art. 2 pkt 16 Rozporządzenia ogólnego 2021/1060 dla perspektywy finansowej 2021-2027
IZ RPO WO 2014-2020	Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020
IZ FEO 2021-2027	Instytucja Zarządzająca Funduszami Europejskimi dla Opolskiego 2021-2027
IP RPO WO 2014-2020	Instytucja Pośrednicząca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 (Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki, Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu)
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KE	Komisja Europejska
MFF	Menadżer Funduszu Funduszy – podmiot wdrażający Fundusz Funduszy / Beneficjent – BGK
MŚP	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu zaleceń Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczących definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, a także definicji zawartej w Załączniku I Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (rozporządzenie w sprawie włączeń grupowych - GBER)
OCRG	Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki
Ostateczny Odbiorca	Podmiot otrzymujący wsparcie z Instrumentu Finansowego w ramach środków UE
Odbiorca Wsparcia	Podmiot uzyskujący wsparcie od Wykonawcy
Strategia Wyjścia	Strategia Wyjścia z Funduszu Funduszy
Zamawiający	Województwo Opolskie

Skrót	Pełna nazwa, definicja
Pośrednik Finansowy	Podmiot publiczny lub prywatny odpowiedzialny za zwrotne udostępnianie wsparcia ostatecznym odbiorcom. Pośrednik Finansowy pełni rolę podmiotu wdrażającego Instrument Finansowy
Partner Finansujący	Podmiot publiczny lub prywatny odpowiedzialny za zwrotne udostępnianie wsparcia ostatecznym odbiorcom. Partner Finansujący pełni rolę podmiotu wdrażającego Instrument Finansowy (dot. perspektywy 2021-2027)
Produkt	Środek wsparcia finansowego mogący przybrać formę pożyczki lub pożyczki połączonej z dotacją oferowany przez Wykonawcę
Produkt Finansowy	Środek wsparcia finansowego mogący przybrać formę pożyczki oferowany przez Pośrednika Finansowego / Partnera Finansującego na rzecz Ostatecznych Odbiorców na warunkach określonych w Umowie Operacyjnej (dot. RPO WO 2014-2020)
Rozporządzenie ogólne nr 1303/2013	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006
Rozporządzenie ogólne 2021/1060	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r., ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej
RPD	Roczny Plan Działań – dokument przedstawiający w szczególności cele, produkty i harmonogram zadań, wskaźniki/efekty jakościowe i ilościowe oraz sposób działań Wykonawcy służący realizacji Strategii Inwestycyjnej na dany rok kalendarzowy - opracowany przez

Skrót	Pełna nazwa, definicja
	Wykonawcę, przedkładany do zatwierdzenia przez Zarząd Województwa Opolskiego
RPO WO 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020
Strategia Inwestycyjna	Dokument określający kierunki, cele i zasady wydatkowania wsparcia zwrotnego dla efektywnego zarządzania powierzonymi środkami
Strategia Wyjścia	Dokument zawierający regulacje wydane przez IZ/IP RPO WO 2014-2020 dla Beneficjenta dotyczące procesu wychodzenia z Funduszu Funduszy i poszczególnych Instrumentów Finansowych. Dokument przyjęty uchwałą nr 7394/2022 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 27 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Wyjścia z Funduszu Funduszy” w ramach Umów o finansowanie Projektów realizowanych przez BGK w ramach RPO WO 2014-2020, w ramach inżynierii finansowej
UE	Unia Europejska
Ustawa wdrożeniowa 2014-2020	Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu
Wykonawca	Podmiot wewnętrzny realizujący zadania własne województwa, któremu Województwo Opolskie planuje powierzyć zadanie polegające na zarządzaniu środkami zwróconymi z Instrumentów Finansowych utworzonych w ramach RPO WO 2014-2020, w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 214 ust. 1 pkt 11) ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych, pod warunkiem spełnienia przesłanek dla zastosowania tego trybu.

2. Wprowadzenie

Niniejszy dokument określa kierunki, cele i zasady wydatkowania wsparcia zwrotnego w województwie opolskim ze środków, które zostały zwrócone z instrumentów finansowych realizowanych w ramach RPO WO 2014-2020. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem podstaw prawnych określonych w najważniejszych dokumentach na poziomie UE, krajowym oraz regionalnym.

Treści zawarte w dokumencie prezentują podstawowe informacje w zakresie głównych zasad programowania instrumentów finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020, w tym również sposób ich ponownego wykorzystania po ich wycofaniu, z uwagi na to, iż stanowią one zasób, który pozostaje w dyspozycji Zarządu Województwa Opolskiego.

Wprowadzając formy zwrotne w ramach programów UE Województwo Opolskie zapewniło sobie możliwość wielokrotnego wykorzystywania środków finansowych na wsparcie rozwoju regionalnego. Zwiększanie wykorzystania środków zwróconych zostało również wskazane w zapisach [Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego. Opolskie 2030](#) (Załącznik do uchwały Nr XXXIV/355/2021 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 4 października 2021 roku).

W celu wykorzystania środków finansowych w postaci zwrotnych form finansowania w ramach RPO WO 2014-2020 w województwie opolskim przyjęto model wdrażania, w ramach którego wdrożenie IF powierzono Menadżerowi Funduszu Funduszy (Bank Gospodarstwa Krajowego), który wybrał Pośredników Finansowych.

Województwo Opolskie, w wyniku sukcesywnego wycofywania środków z instrumentów finansowych, dysponuje znacznymi środkami, stąd konieczne jest określenie kierunków ponownego ich wykorzystania, przy uwzględnieniu również wdrażania instrumentów finansowych w ramach obecnej perspektywy finansowej, tj. programu Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027.

Ponowne wykorzystanie środków zwróconych z instrumentów finansowych odbywa się w oparciu o katalog aktów normatywnych, dokumentów oraz innych regulacji prawnych, przy czym zauważyć należy, że środki te nie posiadają statusu środków europejskich, co oznacza, że nie podlegają reżimowi prawnemu oraz zasadom wdrażania i rozliczania funduszy UE, zatem swoboda w zakresie ich wydatkowania jest większa - z zastrzeżeniem zachowania ich przeznaczenia (celowości).

W myśl zapisów znowelizowanej w 2017 r. ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie województwa*, umożliwiono województwom tworzenie regionalnych funduszy rozwoju w celu realizacji działań z zakresu polityki rozwoju województw. Tym samym samorządy województw uzyskały kompetencje do powoływania wyspecjalizowanych podmiotów działających w sferze

użyteczności publicznej, którym mogą powierzyć zwrócone środki z instrumentów finansowych w celu ich re-użycia.

Niniejszy dokument został opracowany w oparciu o proces wychodzenia z instrumentów finansowych wdrażanych w ramach RPO WO 2014-2020 i stanowi podstawę do określenia sposobu wykorzystania tych środków stwarzając warunki do rozwoju i pobudzania aktywności gospodarczej oraz podnoszenia konkurencyjności gospodarki regionu.

3. Alokacja programu oraz szacowana wartość środków do zwrotu

3.1 Alokacja programu

W ramach regionalnego programu RPO WO 2014-2020 wyodrębniono alokację przeznaczoną na instrumenty finansowe (IF) w wysokości **49,29 mln EUR** (w tym 48,31 mln EUR z EFRR, a 0,98 mln EUR z EFS), co stanowiło **5,15%** w stosunku do całej kwoty alokacji w Programie.

Działania w zakresie wsparcia IF realizowane były w ramach:

- Osi Priorytetowej 2 *Konkurencyjna gospodarka* – działanie 2.1.1 *Nowe produkty i usługi*
- Osi Priorytetowej 3 *Gospodarka niskoemisyjna* – działanie 3.2.3 *Efektywność energetyczna w mieszkalnictwie* oraz działanie 3.4 *Efektywność energetyczna w MŚP*
- Osi Priorytetowej 7 *Konkurencyjny rynek pracy* – działanie 7.3 *Zakładanie działalności gospodarczej*.

W perspektywie finansowej na lata 2014-2020 w województwie opolskim zastosowano procedurę pozakonkursową, w ramach której zidentyfikowano Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) jako beneficjenta, który pełnił rolę Menadżera Funduszu Funduszy (MFF).

W celu wdrożenia IF, Zarząd Województwa Opolskiego (IZ/IP – WUP/OCRG), zrealizował cztery umowy o finansowanie z Menadżerem Funduszu Funduszy (BGK) na wartość **221 mln zł**. MFF wybrał w trybie przetargu w ramach zamówienia publicznego Pośredników Finansowych, którzy udzielali pożyczek Ostatecznym Odbiorcom.

3.2 Szacowana wartość zwrotów

W wyniku wycofywania środków z IF w ramach RPO WO 2014-2020, szacuje się, że Województwo Opolskie dysponować będzie środkami na poziomie **211 mln zł**.

Przy szacowaniu wysokości zwrotu środków uwzględniono:

- wartość podpisanych umów z Menadżerem Funduszu Funduszy (BGK)
- przychody (z tytułu gospodarowania kapitałem oraz odsetkami)
- wysokość wynagrodzenia (opłaty za zarządzanie) na poziomie Menadżera Funduszu Funduszy (BGK) oraz Pośredników Finansowych
- stratowość (wartość pożyczek utraconych i niemożliwych do windykacji)

Zgodnie z art. 45 rozporządzenia ogólnego nr 1303/2013, zwroty te dotyczyć będą zarówno przekazanego wkładu, jak też wszelkich przychodów (zyski oraz inne dochody) związanych z tym wkładem, które zostały uzyskane od momentu jego przekazania do czasu spłaty wszystkich zobowiązań przez Ostatecznych Odbiorców i całkowitego zwrotu środków przez Menadżera Funduszu Funduszy (BGK). Należy zaznaczyć, że zwrot nie obejmuje kapitału utraconego (wyłącznie do limitu stratowości określonego w umowach z Pośrednikami Finansowymi), kosztów administracji i zarządzania instrumentem finansowym, należnych podatków i innych obciążeń administracyjno-prawnych poniesionych w związku z działalnością dokapitalizowanych funduszy.

3.3 Szacunkowe saldo środków do dyspozycji Wykonawcy - wg stanu na koniec 2025 r.

Biorąc pod uwagę obecnie trwający proces wychodzenia z IF z perspektywy 2014-2020, należy mieć na uwadze, że środki te zwracane są w cyklach kwartalnych, a ich wysokość uzależniona jest przede wszystkim od wysokości środków finansowych zwracanych przez Ostatecznych Odbiorców, którzy otrzymali produkty finansowe.

Wartość środków pieniężnych planowanych do przekazania Wykonawcy przez Zamawiającego stanowi pochodną środków zwracanych z IF na rachunek zwrotów Województwa Opolskiego i będzie systematycznie zwiększana – adekwatnie do wolumenu środków powracających w ramach Strategii Wyjścia.

Na koniec 2025 r. saldo środków pieniężnych pozostających do dyspozycji Zarządu Województwa Opolskiego ze zwrotów z IF wdrażanych w RPO WO 2014-2020, które zostanie powierzone w pierwszej kolejności na realizację polityki inwestycyjnej Wykonawcy wynosi **173,5 mln zł**.

Ogólne szacunkowe saldo środków pieniężnych, pochodzących ze zwrotów z perspektywy 2014-2020, którymi będzie mógł zarządzać Wykonawca będzie oscylować na poziomie 211 mln zł – Tabela 1.

Tabela 1. Szacunkowe saldo środków pieniężnych, do dyspozycji Wykonawcy

ROK	RPO WO 2014-2020 [zł]
2025	173 561 903,04*
2026	16 597 711,86
2027	12 715 241,48
2028	6 356 784,65
2029	993 640,15
2030	635 674,66
2031	187 484,40
2032	21 786,37
RAZEM	211 070 226,61

Źródło: Na podstawie prognozowanych harmonogramów zwrotów przygotowanych przez BGK.

* obecne saldo środków zwróconych zgromadzonych na rachunku zwrotów Województwa Opolskiego, wg stanu na koniec 2025 r. Saldo obejmuje zwroty za okres IV kwartału 2025 r., jednak fizyczny zwrot środków nastąpił w I kwartale 2026 r. (zgodnie z zapisami Strategii Wyjścia tj. do dnia 15 stycznia 2026 r.)

Przyrost środków będzie następował okresowo, co wymusza rozłożenie planów inwestycyjnych w powiązaniu z terminami przepływu środków powracających do Województwa Opolskiego (rachunek zwrotów).

4. Główne aspekty re-użycia środków zwróconych

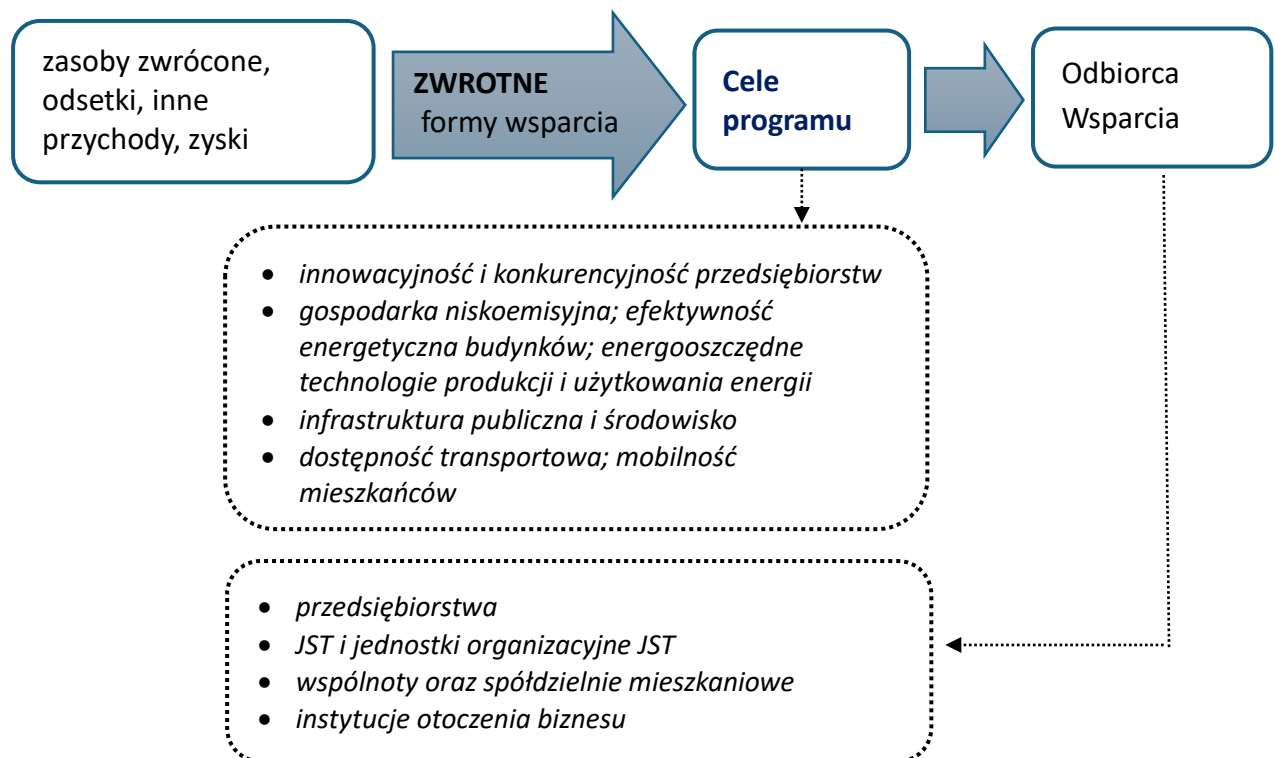
4.1 Uwarunkowania prawne

Zasady wykorzystania środków zwróconych z IF wdrażanych w perspektywie 2014-2020 określone są w Rozporządzeniu ogólnym nr 1303/2013 oraz ustawie wdrożeniowej 2014-2020 – wskazując odmienne zasady i okresy ponownego wykorzystania środków w zależności od etapu realizacji programu oraz momentu zakończenia okresu kwalifikowalności wydatków¹.

Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy wdrożeniowej 2014-2020, środki finansowe, po wykonaniu zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie projektu lub decyzji o dofinansowaniu projektu, przypisane do wkładu finansowego z programu operacyjnego, oraz odsetki i inne przychody, a także zyski powstałe na skutek obrotu tymi środkami podlegają zwrotowi na rachunek wskazany przez właściwą instytucję, a następnie są ponownie wykorzystywane:

- I. W okresie co najmniej 8 lat po zakończeniu okresu kwalifikowalności, tj. **01.01.2024–31.12.2031**, środki należy ponownie wykorzystać zgodnie z **celami programu** lub programów, albo w ramach tego samego IF **LUB**, w następstwie wycofania tych środków finansowych z instrumentu finansowego w ramach innych IF (w obu przypadkach z zastrzeżeniem, że ocena warunków rynkowych wskazuje na ciągłe zapotrzebowanie na taką inwestycję) **LUB** w ramach innych form wsparcia.

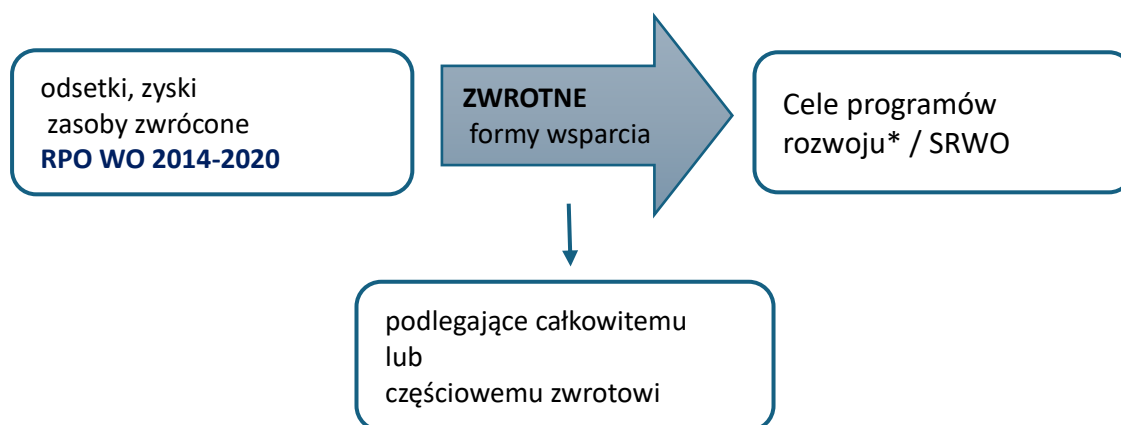
Schemat 1. Możliwości re-użycia środków w okresie 01.01.2024-31.12.2031

¹ Ustawa wdrożeniowa 2014-2020 doprecyzowuje zapisy Rozporządzenia ogólnego Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 wskazując zasady wydatkowania środków zwróconych w odniesieniu do trzech przedziałów czasowych. Dla celów niniejszego dokumentu określono dwa z nich, pomijając okres kwalifikowalności wydatków tj. 2014-2023, gdyż Województwo Opolskie nie uruchomiło ponownego wykorzystania środków zwróconych w tym okresie.

- II. W okresie **po 01.01.2032** - w formie wsparcia finansowego niestanowiącego dotacji, podlegającego całkowitemu albo częściowemu zwrotowi, przyznawanego w szczególności w formie pożyczek, gwarancji lub poręczeń, na realizację celów wynikających z **programów rozwoju***, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Schemat 2. Możliwości re-użycia środków w okresie po 01.01.2032

*programy rozwoju - dokumenty realizujące cele zawarte w strategiach rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3-6, oraz programy wieloletnie, o których mowa w przepisach o finansach publicznych - art. 15 ust. 4 pkt 2 ustawy *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*.

Dodatkowo należy zauważyć, że ustawa wdrożeniowa 2014-2020 zawiera zapisy Rozporządzenia ogólnego nr 1303/2013 stwierdzając, że re-użycie środków ma być dokonane w formie „wsparcia finansowego niestanowiącego dotacji, podlegającego całkowitemu albo częściowemu zwrotowi”.

Możliwości dotyczące ponownego wykorzystania środków zwróconych określone zostały w ustawie wdrożeniowej 2014-2020, która w art. 29 odwołuje się do zapisów Rozporządzenia ogólnego nr 1303/2013 i wskazuje ponadto, że:

- w odniesieniu do środków pochodzących z regionalnego programu operacyjnego, dysponentem jest zarząd województwa
- w celu ponownego wykorzystania środków zwróconych z IF, dysponent otwiera w BGK rachunek do obsługi tych środków.

4.2 Strategia Wyjścia

Zarząd Województwa Opolskiego uchwałą nr 7394/2022 z dnia 27 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Wyjścia z Funduszu Funduszy” w ramach Umów o finansowanie Projektów realizowanych przez BGK w ramach RPO WO 2014-2020, w ramach inżynierii finansowej, podjął decyzję o stopniowym wycofywaniu środków w zakresie umów o finansowanie projektów realizowanych przez BGK w ramach RPO WO 2014-2020. Tym samym, jako jedną z możliwości ponownego wykorzystania środków zwróconych, wskazał powierzenie zarządzania nimi wybranemu przez Zarząd Województwa Opolskiego podmiotowi wewnętrznemu, który będzie przeznaczał je na realizację Strategii Inwestycyjnej w oparciu o analizę potrzeb i możliwości absorpcyjnych w województwie opolskim oraz dostępność środków przypisanych w ramach programu FEO 2021-2027.

Środki zwrócone powinny zostać wykorzystane zgodnie z regulacjami wynikającymi z art. 45 Rozporządzenia ogólnego nr 1303/2013 oraz art. 29 ustawy wdrożeniowej 2014-2020.

5. Zarządzanie środkami zwróconymi z instrumentów finansowych

5.1 Uwarunkowania prawne

Zgodnie z zapisami art. 29 ust. 4 **ustawy wdrożeniowej 2014-2020** środki finansowe zwrócone z IF są wydatkowane i rozliczane przez podmioty, którym środki te mogą być przekazane w celu ponownego wykorzystania, zgodnie z ust. 1, na warunkach określonych w umowach lub porozumieniach zawieranych przez dysponenta z tymi podmiotami.

Art. 29 ust. 5 ustawy wdrożeniowej 2014-2020 wskazuje co powinny określać w szczególności umowy lub porozumienia z podmiotami zarządzającymi środkami zwróconymi:

- 1) cele na jakie zostaną przeznaczone środki finansowe, o których mowa w ust. 1
- 2) okres realizacji umowy lub porozumienia
- 3) mechanizmy zapewniające efektywność wykorzystania środków finansowych, o których mowa w ust. 1
- 4) warunki wycofania środków finansowych, o których mowa w ust. 1
- 5) koszty zarządzania środkami finansowymi, o których mowa w ust. 1, i opłaty za zarządzanie tymi środkami finansowymi
- 6) obowiązki sprawozdawcze wobec dysponenta służące zapewnieniu przejrzystości oraz kontroli wykorzystania środków w zakresie wskazanym w art. 37a ust. 2 ustawy *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*.

Podstawę prawną w zakresie wdrażania środków zwróconych z instrumentów finansowych dopełnia art. 13 ust. 1a **ustawy o samorządzie województwa**, który stanowi, że w sferze użyteczności publicznej samorząd województwa może utworzyć regionalny fundusz rozwoju w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością albo spółki akcyjnej.

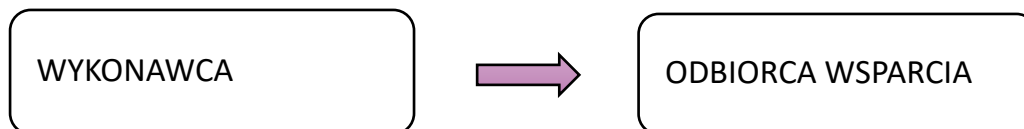
Zatem spółka samorządu województwa stanowiąca regionalny fundusz rozwoju może być podmiotem właściwym do wdrażania środków publicznych, w tym środków pochodzących ze zwrotów z instrumentów finansowych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej – poprzez zaangażowanie ich we wsparcie zwrotne.

5.2 Wykonawca

Województwo Opolskie mając na uwadze środki jakimi obecnie dysponuje w wyniku zwrotów z IF utworzonych w ramach RPO WO 2014-2020, zobowiązane jest podjąć działania w kierunku możliwości ponownego ich wykorzystania.

W celu zachowania koncentracji i spójności zarządzania środkami zwróconymi, środki z re-użycia planuje się powierzyć podmiotowi wewnętrznemu Województwa Opolskiego. Powierzenie zadania na rzecz tego podmiotu nastąpi pod warunkiem spełnienia przesłanek przewidzianych w art. 214 ust. 1 pkt 11) ustawy Prawo Zamówień Publicznych. W ramach realizowanych zadań Wykonawca będzie zarządzał powierzonymi aktywami i tym samym tworzył organizacyjne i

finansowe warunki sprzyjające rozwojowi i pobudzaniu aktywności gospodarczej, podnoszeniu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionu. Wykonawca będzie zarządzał środkami zwróconymi w bezpośrednim modelu wdrażania, tj. będzie udzielał bezpośredniego wsparcia Odbiorcom Wsparcia.

Zakres zadań zostanie zlecony Wykonawcy przez Zarząd Województwa Opolskiego na podstawie art. 214 ust 1 pkt 11) ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo Zamówień Publicznych umożliwiającej udzielenie zamówienia w trybie zamówienia z wolnej ręki, tzw. *in-house*, pod warunkiem spełnienia przesłanek dla zastosowania tego trybu.

Województwo Opolskie jako Zamawiający będzie sukcesywnie przekazywać do Wykonawcy w zarządzanie kolejne środki pochodzące ze zwrotów z IF wdrażanych w ramach RPO WO 2014-2020, które są deponowane na wyodrębnionym rachunku bankowym Województwa prowadzonym w BGK.

5.3 Kierunki interwencji przy wykorzystaniu środków zwróconych

Przy konstruowaniu kierunków wykorzystania środków zwróconych z perspektywy 2014-2020 należy uwzględnić istniejące ryzyko kanibalizacji form wsparcia planowanych do wdrożenia ze środkami obecnie realizowanej perspektywy 2021-2027. Wystąpienie tego ryzyka jest wysokie, gdyż zgodnie z rozporządzeniami unijnymi alokacje muszą być wykorzystane w konkretnym celu oraz w wyznaczonym czasie. Środki zwrócone z perspektywy 2014-2020 powinny być zatem wykorzystane w województwie opolskim przy zapewnieniu możliwości ich użycia w sposób wspierający i uzupełniający bieżące działania w zakresie wykorzystania środków IF w ramach FEO 2021-2027.

Z uwagi na to, iż instrumenty finansowe znajdują zastosowanie w sytuacji, gdy występuje tzw. luka finansowa (niewystarczający poziom finansowania zewnętrznego dostępnego na rynku i w zestawieniu z potrzebami potencjalnych inwestorów), w ramach programowania możliwości wykorzystania IF w województwie opolskim ze środków FEO 2021-2027 zlecona została analiza w zakresie oszacowania luki (*Zastosowanie instrumentów finansowych w województwie opolskim w ramach funduszy unijnych do 2027 roku*, raport końcowy, Innoreg Sp. z o.o., Centrum Komercjalizacji Badań Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie Sp. z o.o., Opole, sierpień 2021) W ramach analizy poddano badaniu dwa główne obszary pod kątem potrzeb inwestycyjnych i finansowych oraz występowania luki finansowej (przyjęty okres analizy obejmował lata 2021-2029):

- **Przedsiębiorczość** – w tym 11 podobszarów analizy dotyczących m.in.: wsparcia prac i infrastruktury B+R; budowania potencjału i usług świadczonych przez IOB; wsparcia

klastrów; tworzenia terenów inwestycyjnych; wdrażania TIK w przedsiębiorstwach; wsparcia dla nowo powstałych firm, czy też wsparcia konkurencyjności MŚP. Łączne potrzeby finansowe wyniosły ponad 7 mld zł, w tym 5,4 mld zł dla działań wspierających konkurencyjność MŚP. Luka finansowa została oszacowana na ponad 1,3 mld zł, z czego 1,1 mld zł dotyczy konkurencyjności MŚP;

- **Pozostałe** – obszar obejmujący 13 podobszarów analizy m.in. efektywność energetyczną; odnawialne źródła energii; rozwiązania w zakresie rewitalizacji; gospodarki wodno-ściekowej; sieci ciepłowniczych czy też projektów miejskich dot. kultury i turystyki. Łączne potrzeby finansowe w tym obszarze zostały oszacowane na poziomie 17,8 mld zł. Luka finansowa została oszacowana na poziomie niemal 694 mln zł.

W celu ograniczenia rozmiarów luki finansowej, jak również stworzenia zachęt do inwestowania w obszarach strategicznych z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa opolskiego, zaplanowano wykorzystanie środków zwróconych (tj. po ich wycofaniu z IF) w formie wsparcia zwrotnego przede wszystkim w następujących obszarach tematycznych:

- wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w regionie,
- rozwój infrastrukturalny służący mieszkańcom oraz podmiotom gospodarczym,
- wsparcie interwencyjne.

Założyć należy również bieżącą obserwację zmian zachodzących na rynku i reagowanie na potrzeby rynku, m.in. w celu zapewnienia wsparcia nowych obszarów, których nie zidentyfikowano w dotychczasowych analizach potrzeb i/lub działań interwencyjnych w przypadku wystąpienia nieprzewidzianych sytuacji kryzysowych (np. COVID-19, powódź, działania związane z obronnością). Konieczność stałego monitoringu sytuacji gospodarczej regionu pozwoli na dostosowanie oferowanych produktów do potrzeb inwestycyjnych i finansowych Odbiorców Wsparcia, a uelastycznienie oferty wsparcia pozwoli zachować pewien poziom bezpieczeństwa w sytuacji wymagającej podjęcia szybkiej reakcji na wystąpienie nieprzewidzianego pogorszenia sytuacji społeczno-gospodarczej województwa.

Mając powyższe na uwadze, struktura udzielania wsparcia ze środków zwróconych wymaga zaplanowania oferowanych produktów na najbliższe 10 lat.

5.4 Proponowane produkty

Przy konstruowaniu określonych produktów w ramach ponownego wykorzystania zasobów zwróconych z IF w ramach perspektywy 2014-2020 Zarząd Województwa Opolskiego wzięt pod uwagę **następujące czynniki:**

ograniczenia formalne i programowe:

- status środków – środki zwrócone są to środki publiczne, o których mowa w art. 5 ust. 1 lit. 2a ustawy o finansach publicznych;

- forma wykorzystania – zgodnie z ustawą wdrożeniową 2014-2020, środki zwrócone z IF 2014-2020 muszą być wykorzystane w formie wsparcia finansowego niestanowiącego dotacji, podlegającego całkowitemu albo częściowemu zwrotowi;
- celowość wykorzystania środków zwróconych z IF współfinansowanych ze środków UE;
- czas i źródła wykorzystania środków zwróconych;
- zasoby zwrócone oraz prognozowane zasoby środków finansowych z IF powracających w perspektywie 10 lat (długi okres wygaszania portfeli pożyczkowych);

główne założenia dla wykorzystania instrumentów zwróconych:

- priorytet wykorzystania środków UE w ramach programu regionalnego bieżącej perspektywy UE – środki z re-użycia powinny uzupełniać ofertę programu regionalnego lub być wykorzystane w celu zwiększenia absorpcji, przy jednoczesnym zapewnieniu rozdzielności finansowania projektów oraz braku podwójnego finansowania;
- komplementarność wsparcia publicznego – wykorzystanie niekonkurujących ze sobą form wsparcia; niedopuszczenie do kierowania w tym samym czasie do określonej grupy Odbiorców Wsparcia lub na ten sam typ IF tego samego rodzaju wsparcia o zbliżonych lub identycznych parametrach;
- elastyczność oferty wsparcia - wykorzystanie optymalnych (prostych) mechanizmów i instrumentów do osiągnięcia jak najlepszych efektów (szeroki katalog typów inwestycji oraz Odbiorców Wsparcia);
- zachęty dla Odbiorców Wsparcia / pożyczkobiorców - zastosowanie określonego systemu preferencji oraz właściwego ukierunkowania wsparcia (moment uruchomienia, grupy odbiorców, typy projektów, rodzaje instrumentów).

W pracach uwzględniono analizy zapotrzebowania na finansowanie dłużne w województwie opolskim na podstawie:

- propozycji dotyczących re-użycia środków zwróconych, zaangażowanych w instrumenty finansowe, w okresie 2023-2030 na podstawie dokumentu pn. *Kierunki wykorzystania instrumentów zwrotnych w województwie opolskim w latach 2021-2027* - materiał opracowany przez MWS Consulting, dr Marek Szczepański, lipiec 2022 (załącznik do Uchwały nr 8657/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 16 stycznia 2023 r.);
- dokumentu pn. *Zastosowanie instrumentów finansowych w województwie opolskim w ramach funduszy unijnych do 2027 roku* (raport końcowy, Innoreg Sp. z o.o., Centrum Komercjalizacji Badań Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie Sp. z o.o., Opole, sierpień 2021);
- badania ewaluacyjnego pn. *Opracowanie metodologii szacowania potrzeb finansowych oraz luki finansowej w obszarach polityki rozwoju wraz z pierwszym oszacowaniem* (analiza przeprowadzona przez zespół Jacka Kotrasińskiego na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Warszawa, 20 marca 2020 r.);
- obszarów interwencji przy wykorzystaniu środków zwróconych na podstawie dokumentu IZ FEO 2021-2027 pn. *Analiza ex ante instrumentów finansowych w ramach programu*

regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 (załącznik nr 1 do Uchwały nr 9206/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 3 kwietnia 2023 r.).

Proponowane produkty i kierunki interwencji w ramach re-użycia środków zostały również powiązane z polityką rozwoju województwa opolskiego, określoną w *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego. Opolskie 2030*.

Z dokonanych analiz wynika, że do głównych barier w dostępie do finansowania zewnętrznego w przypadku przedsiębiorstw województwa opolskiego należą: problem z oszacowaniem ryzyka inwestycji po stronie banków; obawa o zadłużenie i trudności w spłacie; obawa o niespełnienie kryteriów; brak stosownych zabezpieczeń; brak udokumentowanej historii kredytowej; nieatrakcyjna oferta finansowa; skomplikowane i czasochłonne procedury. Z kolei najczęstszą przyczyną nieubiegania się o finansowanie bankowe jest wysoki koszt kredytu. Średnio szacuje się, że odsetek odrzuconych wniosków oscyluje w przedziale 15-20% w skali ogólnokrajowej.

W odniesieniu do Odbiorców Wsparcia jakimi są JST zauważa się, że mają one dostęp do szerokiej rynkowej oferty kredytowej. Banki, co do zasady traktują te podmioty jako wiarygodnego kredytobiorcę. Ograniczenie w korzystaniu z finansowania dłużnego leży raczej po stronie JST, która musi posiadać zdolność do zaciągnięcia zobowiązań, zgodnie z przepisami prawa regulującymi ich możliwości korzystania ze zwrotnych środków finansowych.

Uwzględniając obszary gospodarki województwa, w których wsparcie dystrybuowane w formie instrumentów finansowych stanowi pożądaną formę interwencji publicznej, w ramach wykorzystania środków zwróconych (re-użycie środków RPO WO 2014-2020) w województwie opolskim proponowane do wdrożenia będą **produkty** określone w poniższym zestawieniu.

Produkty dla przedsiębiorców:

przedsiębiorstwa mające siedzibę lub realizujące inwestycję, która będzie przedmiotem finansowania na terenie województwa opolskiego

Produkt	Charakterystyka
Pożyczka inwestycyjna dla MŚP	Finansowanie rozwoju przedsiębiorstwa, w tym m.in.: zakup sprzętu, maszyn i urządzeń, środków transportu, nieruchomości zabudowanej lub niezabudowanej, koszty materiałów i robót budowlanych (np. budowy, rozbudowy, modernizacji) niezbędnych do prowadzenia działalności. Możliwość preferowania poprzez tworzenie odrębnej oferty produktu dla nowopowstałych firm, celem wsparcia we wczesnej fazie rozwoju, tj. działających do 24 miesięcy
Pożyczka obrotowa	Zachowanie płynności finansowej firmy Możliwość preferowania poprzez tworzenie odrębnej oferty produktu dla nowopowstałych firm, celem wsparcia we wczesnej fazie rozwoju, tj. działających do 24 miesięcy
Pożyczka pomostowa/na wkład własny MŚP	Pożyczka na realizację projektu objętego wsparciem ze środków publicznych

Produkty dla Jednostek Samorządu Terytorialnego z województwa opolskiego

Produkty	Charakterystyka
Pożyczka inwestycyjna dla JST	Finansowanie wsparcia przedsięwzięć infrastrukturalnych, w tym budowy lub przebudowy istniejącej infrastruktury o charakterze gospodarczym, edukacyjnym, społecznym, zagospodarowanie przestrzeni publicznej, mobilność mieszkańców; finansowanie inwestycji w efektywność energetyczną sektora mieszkalnictwa wielorodzinnego oraz obiektów użyteczności publicznej. W zależności od zapotrzebowania możliwe będzie wsparcie spółek z udziałem JST, jeśli realizowana inwestycja zgadza się z celem wsparcia danego produktu.
Pożyczka na wkład własny JST	Finansowanie wkładu własnego JST do projektów, które będą realizowane ze środków zewnętrznych
Pożyczka interwencyjna/antykrzysowa	Finansowanie działań interwencyjnych w przypadku wystąpienia nieprzewidzianych sytuacji kryzysowych

Produkty pozostałe

będące przedmiotem finansowania na terenie województwa opolskiego

Produkty	Charakterystyka
Pożyczka na efektywność energetyczną w mieszkalnictwie	Wsparcie prowadzące do poprawy efektywności energetycznej budynku (wspólnoty mieszkaniowe*, TBS*, spółdzielnie mieszkaniowe*) *z zastrzeżeniem braku alokacji w ramach FEO 2021-2027
Pożyczka dla Instytucji Otoczenia Biznesu	Finansowanie inwestycyjne mające na celu zwiększenie profesjonalizacji usług dla przedsiębiorstw z sektora MŚP mających siedzibę lub realizujących inwestycję na terenie województwa opolskiego
Wejścia kapitałowe / Venture capital	Finansowanie innowacji technologicznych start-up (finansowanie działalności przedsiębiorstwa przez zewnętrznego inwestora w zamian za określone udziały /akcje)

5.5 System dystrybucji – polityka produktowa

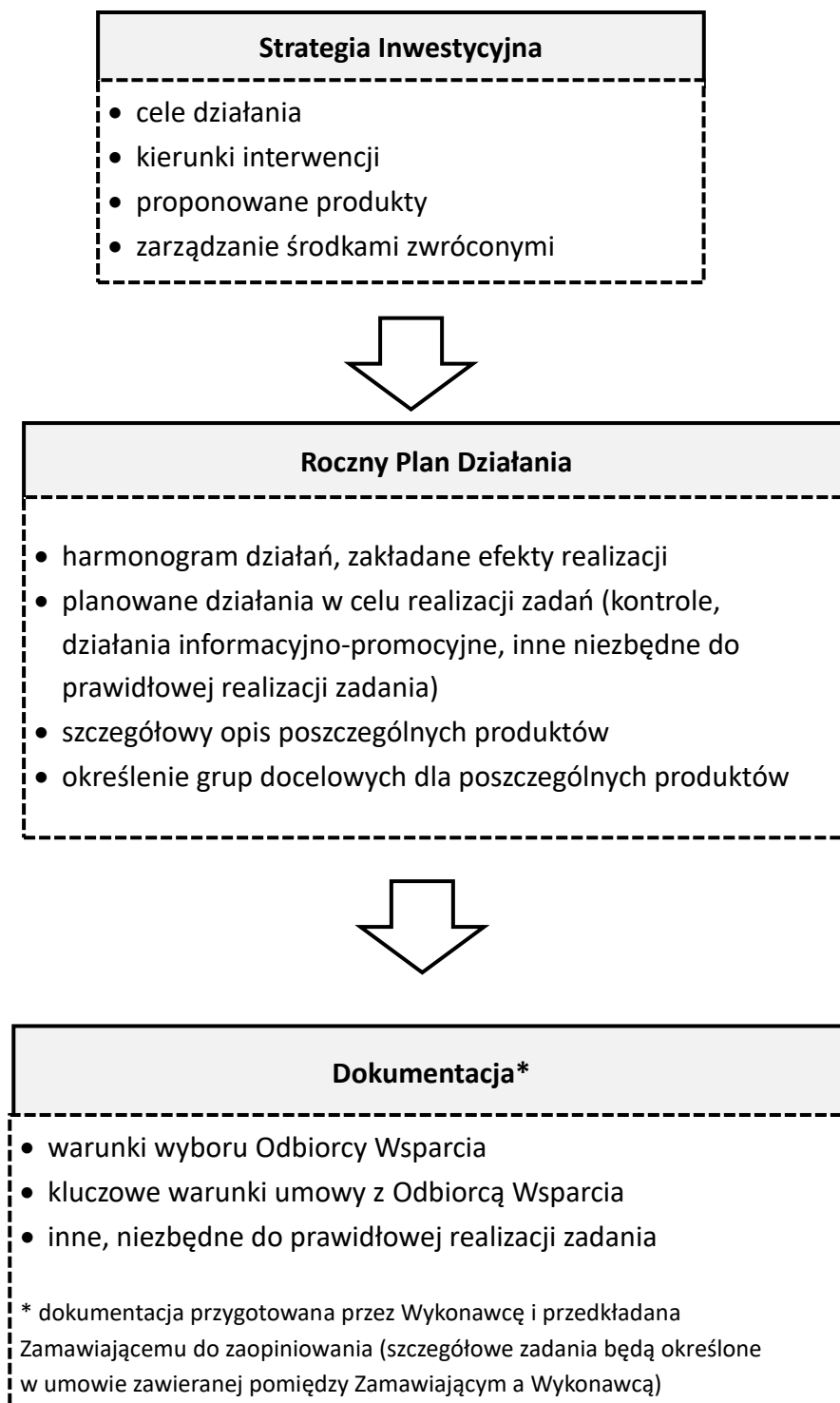
W celu wdrożenia określonych produktów, zgodnie z założeniem Wykonawca będzie działać samodzielnie poprzez bezpośrednie udzielanie produktów Odbiorcom Wsparcia na wdrożenie produktów określonych w Strategii Inwestycyjnej.

System dystrybucji produktów finansowych w okresie obowiązywania Strategii Inwestycyjnej uwzględnia wartość środków planowanych do udzielenia wsparcia w ramach danego produktu, a planowane terminy będą uzależnione od terminowości spłat z inwestycji udzielonych w ramach programów regionalnych.

5.6 Dokumentacja dotycząca zagospodarowania środków zwróconych

Re-użycie środków zwróconych z RPO WO 2014-2020 będzie realizowane na podstawie niniejszej **Strategii Inwestycyjnej**. Strategia stanowi prezentację koncepcji zagospodarowania środków zwróconych, natomiast ich szczegółowe wykorzystanie będzie dookreślone w corocznych dokumentach operacyjnych, tj. **Rocznych Planach Działań** oraz **pozostałej dokumentacji**, niezbędnej do prawidłowej realizacji zadania.

Schemat 3. Dokumentacja dotycząca ponownego wykorzystania środków zwróconych

6. Monitorowanie i ocena realizacji Strategii

Monitorowanie i ocena realizacji Strategii Inwestycyjnej będą oparte na systemie sprawozdawczym określonym w Umowie powierzenia zadań zawartej pomiędzy Województwem Opolskim a Wykonawcą. Podstawowe wskaźniki monitorowania postępu przedstawione będą w Rocznych Planach Działań.

Wykonawca będzie zobowiązany co roku do przedstawiania Zamawiającemu Roczego Planu Działania, tj. dokumentu określającego planowaną realizację Umowy w kolejnym roku kalendarzowym z uwzględnieniem wyznaczonych wskaźników, a także ewentualną propozycję nowych form pomiaru postępu działań.

Realizacja Strategii Inwestycyjnej przyczyni się do osiągnięcia następujących **efektów jakościowych**:

- ułatwienie dostępu przedsiębiorcom do źródeł finansowania rozwoju
- zapewnienie jednostkom samorządu terytorialnego dostępu do źródła finansowania inwestycji rozwojowych
- umożliwienie przedsiębiorstwom zbudowania historii/wiarygodności kredytowej
- zniwelowania różnic regionalnych związanych z nierównym dostępem do wsparcia zewnętrznego
- wzrost znaczenia wsparcia zwrotnego skierowanego na rozwój przedsiębiorczości.

Efekty jakościowe będą również osiągane w odniesieniu do systemu dystrybucji poprzez wzmocnienie potencjału instytucjonalnego województwa w zakresie kreowania różnorodnych form interwencji.

Pomiar efektów jakościowych, założonych w RPD następuje na podstawie informacji przekazanych przez Wykonawcę w sprawozdaniach z realizacji powierzonych zadań oraz analiz cyklicznie wykonywanych przez Wykonawcę.

Efekty ilościowe będą mierzone wskaźnikami rezultatu, uzależnionymi od typu produktu. Wykonawca na poziomie RPD będzie określał wartości docelowe, zgodnie z dostępną wartością powierzonych środków.

7. Zmiany Strategii

Aktualizacja Strategii Inwestycyjnej może być podjęta przez Zamawiającego w każdym czasie – z inicjatywy własnej lub na uzasadniony wniosek Wykonawcy, w szczególności, gdy:

- zostanie wypracowana nowa koncepcja dla środków wracających,
- zaistnieją zmiany na rynku lub inne znaczące zdarzenia mające wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą w województwie i kraju,
- wystąpi inna przesłanka uzasadniająca wprowadzenie zmian do Strategii Inwestycyjnej.

Wszelkie zmiany Strategii Inwestycyjnej wymagają zatwierdzenia przez Zarząd Województwa Opolskiego oraz nie mogą naruszać zasad określonych w ustawie wdrożeniowej 2014-2020 dotyczących re-użycia środków zwróconych.